

Dato: 7. januar 2025
Sagsnr.: 20/08409 og 20/08410
Klagenr.: 1004260 og 1004259
Sagsbehandler: BBMI

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

OPHÆVELSE OG HJEMVISNING i sag om oprettelse af offentligt pumpelag og regulering af vandløbet Holmen i Kalundborg Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter vandløbslovens § 17 og § 39, jf. § 80, stk. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Kalundborg Kommunes afgørelse af 8. maj 2019 om oprettelse af et offentligt pumpelag og regulering af det offentlige vandløb Holmen og hjemviser sagen til fornyet behandling.

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet¹ og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.² Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen kan anlægges ved domstolene.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet

Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf.: 72 40 56 00
CVR-nr.: 37795526
Nævnets e-mail:
mfkn@naevneshus.dk
www.naevneshus.dk

---

¹ Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

² Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 12. juni 2019 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af et vandløbslaug og en bredejer til vandløbet Holmen, der begge er repræsenteret ved den samme konsulent (enslydende klager).

Klagerne har navnlig anført, at

- reguleringen af Holmen vil skade bredejernes afvandingsmæssige interesser, og
- flere lodsejere skal bidrage økonomisk til pumpelaget.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.2.

2. Sagens oplysninger

Sagen omhandler oprettelse af et offentligt pumpelag og regulering af det offentlige vandløb Holmen, der har sit udløb i Storebælt.

Det fremgår af Arealinformation på Danmarks Miljøportal,³ at Holmen er udpeget som beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Det fremgår endvidere, at der er registreret en række moser, enge og søer på de tilstødende arealer opstrøms vandløbets st. 3.000, der er beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3.

2.1 Den påklagede afgørelse

Kalundborg Kommune har den 8. maj 2019 meddelt tilladelse til regulering af Holmen efter vandløbslovens § 17 samt tilladelse til oprettelse af et offentligt pumpelag efter vandløbslovens § 39.

Reguleringen består i etablering af et reservoir på vandløbsstrækningen mellem st. 3.351-3.475, etablering af et overfaldsbygværk i st. 3.000 og rørlægning af strækningen st. 3.480-3.542. Pumpestationen anlægges i st. 3.473.

Det fremgår af afgørelsens vilkår, at koten på overfaldsbygværket i st. 3.000 sættes til 0,35 m i sommerhalvåret (1. april til 31. august) og 0,55 m i vinterhalvåret (1. september til 31. marts). Koterne er ifølge afgørelsen valgt for at sikre, at tilstødende moser, enge og søer opstrøms st. 3.000 ikke udtørres.

I forhold til de afvandingsmæssige konsekvenser af projektet har Kalundborg Kommunes rådgiver udarbejdet vandspejlsberegninger for en række scenarier, herunder et scenarie, hvor der ikke foretages nogen tiltag, og udløbsrøret til Storebælt er fritløbende (scenarie 1), og et scenarie med en pumpeløsning (scenarie 8). Beregningerne viser, at vandstanden er den samme eller lavere i forhold til scenarie 1, hvis der etableres en pumpe i vandløbet. Der fremgår ikke vandspejlsberegninger for det endelige, samlede projekt.

---

³ Link til Arealinformation på Danmarks Miljøportal: <https://arealinformation.miljoportal.dk/>.

Kalundborg Kommune har desuden med afgørelsen meddelt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 i forhold til de tilstødende moser, enge og søer, der er registreret opstrøms st. 3.000. Kommunen har herved lagt vægt på, at der med etableringen af overfaldsbygværket i st. 3.000 med varierende koter i sommer- og vinterhalvåret ikke sker ændringer i naturtilstanden, idet de naturlige årstidsvariationer i vandstanden simuleres.

2.2 Klagens indhold

Klagerne har påpeget, at udløbsrøret til Storebælt ofte sander til, samtidigt med, at et højt vandslukke i vandløbet forhindrer vandet i at løbe ud i havet, hvilket medfører opstuvning og store oversvømmelser i området. Klagerne mener derfor, at det er nødvendigt at etablere en pumpeløsning, men er utilfredse med det endelige projekts udformning.

Klagerne har anført, at overfaldsbygværket i st. 3.000 vil føre til vandstandsstigninger og dannelsen af en sø opstrøms st. 3.000. De valgte koter på 0,35 m og 0,55 m for henholdsvis sommer- og vinterhalvåret er ifølge klagerne ikke baseret på faktiske vandspejlsmålinger, men derimod på en besigtigelse udført af Kalundborg Kommunes rådgiver i november 2017. Klagerne har i den forbindelse henvist til et notat udarbejdet af rådgiveren, hvor det fremgår, at rådgiveren blot har foreslået en kote mellem 0,3-0,8 m. Klagerne mener derfor ikke, at den valgte koter for overfaldsbygværket er retvisende.

Klagerne har endvidere oplyst, at der først i april 2018 blev opsat en vandstandsmål i vandløbet. Ifølge klagerne viser de tilgængelige målinger fra april 2018 til juni 2018, at vandstanden faldt fra kote 0,3 m til kote 0 m, og at vandstanden fra juni 2018 til november 2018 lå under kote 0 m. Frem til marts 2019 steg vandstanden ifølge klagerne til en gennemsnitlig vandstand i ca. kote 0,35 m. Fra april 2019 til juni 2019 lå vandstanden mellem kote 0,05-0,35 m, hvorefter vandstanden frem til midt september lå under kote 0 m for derefter at stige igen til 0,35 m i november. Klagerne har hertil fremhævet, at perioden fra oktober til november var det vådeste efterår nogensinde, men vandstanden har på trods heraf ikke været over kote 0,35 m.

Derudover har klagerne påpeget, at der ikke er taget endelig stilling til eventuelle økonomiske spørgsmål, herunder om der skal ske arealerhvervelser og rådighedsindskrænkninger samt erstatning for disse.

Klagerne har desuden anført, at flere lodsejere i området skal være medlemmer af pumpelaget og være med til at bidrage økonomisk til projektet. Efter klagernes opfattelse er der mange lodsejere i området, der får nytte af projektet, men som ikke er med til at betale.

Den 10. august 2020 har klagerne indsendt supplerende bemærkninger, hvor det navnlig fremgår, at hvis Kalundborg Kommune ønsker at etablere et overfaldsbygværk i vandløbet, skal kommunen fremlægge et konkret

projekt med inddragelse af de berørte lodsejere, hvor de afvandingssæsigse konsekvenser er belyst.

Klagerne har derudover den 14. oktober 2021 indsendt supplerende oplysninger til sagsfremstillingen, der hovedsageligt redegør for målte vandstande i vandløbet. Klagerne har desuden vedlagt en mailkorrespondance mellem Kalundborg Kommune og dens rådgiver, hvoraf det fremgår, at rådgiveren ikke er bekendt med grundlaget for de i afgørelsen fastlagte koter for overfaldsbygværket, og at en vurdering af risikoen for oversvømmelser opstrøms kræver nærmere beregninger.

Den 14. december 2022 har klagerne fremsendt supplerende bemærkninger, hvor det navnlig fremgår, at afgørelsen mangler en egentlig kravspecifikation og projektering. Klagerne har desuden fremlagt et notat med nye vandspejlsberegninger fra Kalundborg Kommunes rådgiver fra november 2022, hvor det bl.a. fremgår, at de valgte koter for overfaldsbygværket på 0,35 m og 0,55 m vil vådgøre strækningen opstrøms overfaldsbygværket væsentligt mere end den nuværende tilstand. Det fremgår desuden, at de valgte koter er sat for højt i forhold til de vandstande, der er målt i Holmen.

2.3 Kalundborg Kommunes bemærkninger til klagen

Kalundborg Kommune har den 27. juli 2020 i det væsentlige gentaget begrundelsen for afgørelsen. Kommunen har den 24. januar 2023 oplyst, at overtaksationskommissionen har afsagt kendelse for så vidt angår spørgsmålet om bidragspligt til pumpelaget.

2.4 Nye oplysninger under sagens behandling

Kalundborg Kommune har den 2. december 2024 på Miljø- og Fødevarerklagenævnets foranledning oplyst, at der ikke er truffet en VVM-screeningsafgørelse om projektet efter miljøvurderingsloven.⁴

3. Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevarerklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over. Det fremgår dog af forarbejderne til bestemmelsen,⁵ at nævnet har mulighed for og efter omstændighederne pligt til at inddrage andre forhold end det, der er klaget over, f.eks. spørgsmålet om overholdelse af gældende EU-ret eller grundlæggende forvaltningsretlige grundsætninger.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

---

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

⁵ Jf. bemærkningerne til § 11 i forslag L44 til Lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet (FT 2016-17).

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle, hvorvidt VVM-reglerne er overholdt i forbindelse med projektets godkendelse (afsnit 3.2).

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke taget stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet har dog fundet anledning til at anføre en række forhold, som Kalundborg Kommune vil skulle tage i betragtning i forbindelse med en fornyet behandling af sagen (afsnit 3.3).

I forhold til det af klagerne anførte om, at flere lodsejere skal inddrages i pumpe-laget og bidrage økonomisk til projektet, bemærker nævnet, at det følger af vandløbslovens § 80, stk. 1, at Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke kan behandle klager over afgørelser om erstatning og andre økonomiske spørgsmål. Nævnet har derfor ikke realitetsbehandlet klagepunktet.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Miljøvurderingsloven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af VVM-direktivet.⁶

Formålet med reglerne i VVM-direktivet er at sikre, at der gennemføres en vurdering af virkningerne på miljøet som grundlag for beslutningen om at give eller afslå tilladelse til projekttyper, der kan påvirke miljøet væsentligt. Endvidere skal reglerne sikre, at projekter, der bl.a. på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlig indvirkninger på miljøet, undergives et krav om tilladelse og en vurdering af deres indvirkninger på miljøet, inden der gives tilladelse, jf. direktivets artikel 2, stk. 1.

Videre følger det af 2. betragtning i direktivets præambel, at indvirkningerne på miljøet bør tages i betragtning på et så tidligt stadium som muligt i alle tekniske planlægnings og beslutningsprocesser. Dette er endvidere understreget af EU-Domstolen i Delena Wells-dommen.⁷

Det fremgår af miljøvurderingslovens § 16, at projekter optaget på lovens bilag 2 ikke må påbegyndes, før myndigheden skriftligt har meddelt, at projektet ikke antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. § 21 (screeningsafgørelse).

Det følger af miljøvurderingslovens § 21, at myndigheden ved en screeningsafgørelse skal træffe afgørelse om, hvorvidt et projekt omfattes af bilag 2 er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse. Ved vurderingen skal myndigheden tage hensyn til kriterierne i miljøvurderingslovens bilag 6, herunder bl.a. projektets dimensioner og udformning, forurening og ge-

---

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet.

⁷ EU-Domstolens dom af 7. januar 2004, sag C-201/02, Delena Wells, præmis 42, 50 og 51.

ner, projektets placering, den miljømæssige sårbarhed i de geografiske områder, der kan forventes at blive berørt, og arten af og kendetegn ved den potentielle indvirkning på miljøet.

Det fremgår af miljøvurderingslovens bilag 2, punkt 10, litra f, at anlæg af vandveje, som ikke er omfattet af bilag 1, kanalbygning og regulering af vandløb, er omfattet af bilaget. Det fremgår endvidere af bilagets punkt 10, litra g, at dæmninger og andre anlæg til opstuvning eller varig oplagring af vand er omfattet af bilaget.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at det i afgørelsen omhandlede projekt er omfattet af bilag 2, pkt. 10, litra f og litra g, idet projektet indebærer en regulering af vandløbet Holmen, og da overfaldsbygværket i st. 3.000 er et anlæg, der kan opstuve vand i vandløbet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder herefter, at Kalundborg Kommunes afgørelse lider af en væsentlig retlig mangel, idet kommunen ikke har truffet en VVM-screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 21 forud for den påklagede afgørelse. Nævnet ophæver derfor kommunens afgørelse og hjemviser sagen til fornyet behandling.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at vandspejlsberegningerne, der fremgår af afgørelsen, alene er beregninger af forskellige scenarier, der ikke er dækkende for de afvandingsmæssige konsekvenser af det endelige, samlede projekt. Nævnet konstaterer endvidere, at det fremgår af de af klager fremlagte vandspejlsberegninger fra Kalundborg Kommunes rådgiver, at de valgte koter for overfaldsbygværket er for høje, og at overfaldsbygværket vil vådgøre strækningen opstrøms st. 3.000. Kommunen skal derfor ved den fornyede behandling af sagen belyse de afvandingsmæssige konsekvenser af det samlede projekt, herunder betydningen af overfaldsbygværket i st. 3.000, og tage hensyn til samtlige afvandingsinteresser ved vandløbet, jf. reguleringsbekendtgørelsens § 18.⁸

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker desuden, at påvirkningen af de tilstødende § 3-arealer ikke er tilstrækkeligt belyst som følge af de manglende beregninger af de afvandingsmæssige konsekvenser. Nævnet konstaterer endvidere, at Kalundborg Kommune har begrundet den meddelte § 3-dispensation med, at projektet ikke vil ændre tilstanden af de tilstødende § 3-arealer. Nævnet skal hertil bemærke, at kommunen ved den fornyede behandling af sagen skal forholde sig til, hvorvidt projektet vil indebære en ændring af tilstanden af § 3-beskyttet natur, og såfremt der meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, skal kommunen begrunde, hvorfor der er tale om et særligt tilfælde, jf. naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2. Idet vandløbet Holmen er udpeget som beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, skal kommunen tillige forholde sig til vandløbets tilstand, og ikke kun de tilstødende arealers tilstand.

---

⁸ Bekendtgørelse nr. 834 af 27. juni 2016 om vandløbsregulering og –restaurering m.v.

Efter Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse er det beskrevne overfaldsbygværk et anlæg, der kan hindre vandets frie løb, hvilket kræver kommunens godkendelse efter vandløbslovens § 48.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker afslutningsvis, at det følger af reguleringsbekendtgørelsens § 19, stk. 2, at godkendelsen af projektet skal indeholde endelig afgørelse om eventuelle økonomiske spørgsmål, om arealerhvervelser og rådighedsindskrænkninger samt om erstatning for disse.

3.4 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales de indbetalte klagegebyrer, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

3.5 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Kalundborg Kommunes afgørelse af 8. maj 2019 om oprettelse af et offentligt pumpelag og regulering af det offentlige vandløb Holmen og hjemviser sagen til fornyet behandling.

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Kalundborg Kommune (sagsnummer 326-2020-14843) samt for klagerne og disses repræsentant via klageportalen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på <https://mfkn.naevneneshus.dk>. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Miljø- og Fødevareklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Jette R. Uhrenholt
Stedfortrædende formand